

Vergaderjaar 2025–2026

28 807

Vogelpest (Aviaire influenza)

Nr. 325

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 april 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de laatste ontwikkelingen in de vogelgriepsituatie. Ik ga in op de laatste risicobeoordeling van de Deskundigengroep Dierziekten en mijn besluit om de ophok- en afschermplicht grotendeels in te trekken en het bezoekverbod aan te passen. Ook ga ik in op de laatste ontwikkelingen inzake Newcastle Disease.

Actuele situatie

De laatste uitbraken met hoogpathogene vogelgriep (HPAI) op een commercieel pluimveebedrijf vonden plaats op 21 maart 2026 op een vleeskuikenbedrijf in Oudemolen (gemeente Moerdijk) en een leghennenbedrijf in Geesbrug (gemeente Coevorden). Het aantal wilde vogels met HPAI neemt af. Daarnaast is het aantal uitbraken bij commerciële pluimveebedrijven in Europa de afgelopen maanden duidelijk afgenomen en nemen ook daar het aantal meldingen van wilde vogels met HPAI af.

Sinds 16 oktober 2025 geldt er een landelijke ophok- en afschermplicht in Nederland. Deze is ingesteld na de uitbraak in Gasselternijveenschemond op 6 oktober 2025. Voor een besluit om de landelijke maatregelen aan te scherpen of te verlichten maak ik onder andere gebruik van de risicobeoordeling van de Deskundigengroep Dierziekten. Recent zijn zij opnieuw bijeen geweest en hebben op basis van recente gegevens het risico op een besmetting van een pluimveebedrijf beoordeeld.

Verslag Deskundigengroep Dierziekten

Op 14 april jl. heeft de Deskundigengroep Dierziekten de epidemiologische situatie opnieuw beoordeeld. Zij hebben de kans op een vogelgriepbesmetting op een pluimveebedrijf lager ingeschat dan tijdens de laatste bijeenkomst op 5 maart jl. Toen werd het risico op een besmetting van een pluimveebedrijf aangeduid als «zeer hoog». De deskundigen hebben nu de kans op een vogelgriepbesmetting op een pluimveebedrijf

als «matig» ingeschat. Daarbij geven ze aan dat dit oordeel een lage mate van onzekerheid kent voor de komende maand, maar dat de onzekerheid daarna weer toeneemt. Dit heeft te maken met de voorjaarsstrek. Het verslag van de Deskundigengroep Dierziekten is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Grotendeels intrekken van de ophok- en afschermplicht en aanpassing bezoekverbod

Ik heb besloten om de ophok- en afschermplicht voor commercieel en hobbymatig gehouden vogels grotendeels in te trekken. De ophok- en afschermplicht blijft alleen in het pluimveedichte gebied in en rond de Gelderse Vallei gelden. In dit pluimveedichte gebied is het risico op verspreiding tussen bedrijven na een besmetting hoger dan elders in Nederland, vanwege de hoge bedrijfsdichtheid. Op de dierziekteviewer¹ van RVO is te zien in welke gebieden de ophok- en afschermplicht zal worden opgeheven of in stand blijft.

In lijn met voorgaande jaren kies ik voor een stapsgewijze aanpak bij het intrekken van de ophok- en afschermplicht. Bij mijn besluit neem ik de maatschappelijke wens mee dat er in Nederland ruimte is voor een vrije-uitloopsector voor pluimvee en de uitloop van hobbymatig gehouden vogels. Ik realiseer mij dat de kans op besmetting van gehouden vogels hierdoor toeneemt, omdat de mogelijkheid van contact tussen vogels die (deels) buiten worden gehouden en mogelijk met HPAI besmette wilde vogels groter wordt. Ik houd de situatie daarom nauwlettend in de gaten.

Sinds 26 november 2025 geldt een aangescherpt bezoekverbod voor vogelverblijfplaatsen die onderdeel zijn van een inrichting met commercieel gehouden vogels. Bezoek was sindsdien alleen toegestaan indien hier een noodzaak voor was in het kader van volksgezondheid, diergezondheid, dierenwelzijn of de gezondheid van in de stal aanwezige personen. De nieuwe risicobeoordeling van de Deskundigengroep Dierziekten geeft aanleiding tot een verlichting van het bezoekverbod. Door deze aanpassing is bezoek toegestaan indien het bezoek plaatsvindt overeenkomstig een hygiëneprotocol en registratie van de bezoeker. Deze aanpassing geldt landelijk. Dit is in lijn met het beleid dat eerder is vastgesteld na de evaluatie van de landelijke maatregelen.²

Newcastle Disease

Newcastle Disease (ND), ook wel Pseudovogelpest genoemd, is een zeer besmettelijke ziekte onder vogels. De ziekte kan leiden tot ernstige ziekteverschijnselen, hoge sterfte en grote economische verliezen in de pluimveesector. ND is, evenals vogelgriep, een bestrijdingsplichtige Categorie A-dierziekte volgens de Europese diergezondheidsverordening. Daarnaast is het in Nederland verplicht voor houders van commercieel pluimvee om te vaccineren tegen ND.

Polen kampt al geruime tijd met meerdere uitbraken van ND in de commerciële pluimveesector. Sinds begin dit jaar heeft het virus zich meer naar het westen verspreid en zijn er ook uitbraken gemeld in de Duitse deelstaten Brandenburg en Beieren. Daarnaast dreigt er, zowel in Nederland als in andere Europese landen, een schaarste aan beschikbare ND vaccins. Deze ontwikkelingen in Europa zijn zorgelijk.

¹ <http://rvo.nl/dierziektenviewer>

² Kamerstuk 28 807, nr. 299

Bij de verspreiding van ND spelen, in tegenstelling tot vogelgriep, trekvogels een beperkte rol. Het risico op verspreiding ligt voornamelijk in tussenbedrijfcontacten zoals transportbewegingen, materialen en serviceteams. Daarom wil ik het belang van een juiste bioveiligheid nogmaals benadrukken. Het beperken van risicocontacten, het strikt toepassen van hygiënesluizen en het reinigen en desinfecteren van voertuigen en materialen zijn essentiële maatregelen om insleep en verdere verspreiding te voorkomen. Daarnaast is een juiste vaccinatiepraktijk van groot belang. De deskundigengroep gaat ook in op het aantal vaccinaties tegen ND, deze passage zal ik onder de aandacht brengen van dierenartsen en de pluimveesector.

Door meerdere factoren, zoals de grote vraag naar ND vaccins in Oost-Europa en technische problemen bij een producent van toegelaten vaccins, dreigt er een tekort aan beschikbare toegelaten vaccins in Nederland. Wanneer er onvoldoende vaccins beschikbaar zijn, kunnen houders niet langer aan de wettelijke vaccinatieplicht voldoen en zijn de dieren onvoldoende beschermd tegen ND.

Om deze reden heb ik besloten een niet-EU-toegelaten vaccin goed te keuren voor gebruik. Het gaat om een tijdelijk besluit tot toestemming voor gebruik dat is afgegeven op grond van artikel 110, tweede lid, van de Europese diergeneesmiddelenverordening. Het vaccin is positief beoordeeld door Bureau Diergeneesmiddelen (BD) van het agentschap College ter Beoordeling Geneesmiddelen (aCBG) op kwaliteit, veiligheid en werkzaamheid en wordt onderschreven door een positief advies van de Commissie toelating diergeneesmiddelen (Ctd). Het gebruik van het vaccin wordt toegestaan tot 90 dagen nadat een toegelaten vaccin weer beschikbaar is.

Tot slot

We hebben de afgelopen jaren gezien dat vogelgriep erg onvoorspelbaar is. Ik zal de Deskundigengroep Dierziekten daarom regelmatig om een risicobeoordeling blijven vragen. Mede op basis daarvan zal ik de geldende maatregelen steeds afstemmen op het actuele risico. Daarnaast blijf ik de ontwikkelingen rondom ND de komende periode nauwgezet volgen.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens